MAATALOUS

Kana pyrkii niin korkealle kuin vain pääsee.
ISÄNTÄ MIKKO VÄLTTILÄ, SOMERO

KARI SALONEN

Sulkia pörhölleen ja ulkoilemaan. Pakkanen ja viima eivät juuri ulkoiluintoa vähennä.

Utelias kana viihtyy ulkona myös pakkasella

Suomen ensimmäiset ulkokanat ovat ulkoilleet yhtä päivää lukuun ottamatta joka päivä joulukuun alusta lähtien. Niiden tuottamat munat tulevat myyntiin tänään.

SOMERO (MT)
Kanat viihtyvät Suomen ensimmäisessä ulkokanalassa silminnähden hyvin. Höyhenpeite on puhdas ja siisti, linnut ovat touhukkaita ja uteliaita. Ne ulkoilevatkin mielellään, vaikka vierailupäivänämme pyryttää reippaasti ja viima on purevan kylmä.

”Kyllä ne viihtyvät”, toteaa somerolaisen Vaahteramäen tilan tyytyväinen isäntä **Mikko Välttilä**.

”Kuolleisuus on ollut tosi vähäistä ja munintaprosentti 95.”

Tilalla on 8 500 kanaa, jotka tuottavat Suomen ensimmäisiä ulkokananmuniksi leimattuja munia.

Ne tulivat myyntiin tänään maanantaina suurimpiin Prisma-marketeihin.

Kanat asuttavat nyt entistä sikalaa

Vielä vuosi sitten Vaahteramäen tilan eläinsuojassa oli sikoja. Sikatalouden heikko kannattavuus oli kuitenkin saanut isännän päättämään, että siat saavat lähteä.

Alunperin Välttilällä oli aikomuksena korvata siat luomukanoilla. Peltojen osalta Välttilä oli tehnyt päätöksen luomuun siirtymisestä pari vuotta sitten, ja paraikaa pellot ovat siirtymävaiheessa.

Luomumunien tuotannossa arvelutti kuitenkin rehuviljan riittävyys. Lähialueella on useita luomukotieläintiloja, joten luomuviljalle on kysyntää ilman uuttakin tulokasta.

Suunnitelmat saivat uuden suunnan, kun Välttilä kuuli laitilalaisen Munaxin suunnitelmista aloittaa ulkokananmunien sopimustuotanto. Välttilä otti yhteyttä Munaxin toimitusjohtajaan **Janne Torikkaan** ja kertoi olevansa kiinnostunut.

”Munaxilla ei ollut alunperin tarkoitus tuoda ulkokananmunia markkinoille ihan näin nopeasti. Heille taisi olla aika yllätys, että me olimme niin aktiivisia”, Välttilä nauraa.

Ulkoilutarhaa nelisen hehtaaria

Koska kyseessä on Suomen ensimmäinen ulkokanala, ei ollut alun alkaen lainkaan itsestäänselvää, millaiset säädökset ja vaatimukset ulkokanaloita koskevat. Välttilä aloitti sikalan muuttamisen kanalaksi jo ennen kuin vaatimukset olivat selvillä.

Mikko Välttilästä tuli ulkokanatuotannon uranuurtaja Suomessa. Hän haluaa satsata eettiseen ja eläinten hyvinvointia tukevaan tuotantotapaan.

Sen vuoksi hän ottikin lähtökohdaksi Euroopan tiukimmat kanaloiden luomusäädökset, jotka ovat voimassa Saksassa.

”Kun lopulliset vaatimukset heinäkuussa selvisivät, totesin, ettei työ ollut turhaa”, isäntä toteaa tyytyväisenä.

Kanalassa on kaksi identtistä osastoa. Molemmissa on oma ulkoiluterassi ja kahden hehtaarin ulkotarha, mikä ylittää vaaditun määrän. Kummassakin osastossa on kanojen uloskäyntinä neljä luukkua sekä ovi terassille.

Välttilä pystyi käyttämään kanalassa hyväksi sikalan vanhoja ruokintalinjoja ja ilmastointia. Ritilät, vesilinjat ja munintapesät hän puolestaan hankki käytettyinä muilta kanatiloilta.

Orsia Välttilä rakensi ensin luomusääntöjen vaativan määrän, mutta päätyi sitten lisäämään niitä vielä yhden kerroksen.

”Kana pyrkii niin korkealle kuin vain pääsee. Kun kahden orsikerroksen yläpuolelle rakennettiin vielä pari ortta yhteen lisäkerrokseen, lanta jakautuu ritilöille tasaisemmin.”

Ulkoilukielto ei koske ulkokanoja

Kanat tulivat Vaahteramäen kanalaan lokakuun lopulla. Itsenäisyyspäivästä lähtien ne ovat ulkoilleet.

Tähän mennessä ulkoilualueen luukut on jouduttu pitämään kiinni vain yhtenä päivänä.

”Oli 25 astetta pakkasta ja tuuli kovaa suoraan sisään luukuista.”

Yksi päivä on vähän, sillä ulkokanoja saisi sääntöjen mukaan pitää sisällä 84 päivää munintakaudessa.

Sen sijaan jokakeväinen lintujen ulkonapitokielto ei niitä koske. Ulkokanalan saa perustaa vain sellaiselle alueelle, jossa ei ole tunnettuja yleisiä muuttolintujen levähdysalueita tai vesilintukosteikkoja.

Ulkokanalan perustaminen vaatii kunnaneläinlääkärin tarkastuksen ja luvan.

JUHANI REKU

Syke: Lannoituksesta ei tarpeen enää tinkiä

Fosforin ja typen käyttö on vähentynyt niin paljon, ettei lisävähennyksiin uudella ympäristötukikaudella ole tarvetta, toteaa agronomi **Markku Puustinen** Suomen ympäristökeskuksesta.

Puustinen puhui viime torstaina Vilja-alan yhteistyöryhmän vilja- ja öljykasviseminaarissa Hämeenlinnassa. Seminaaria seurasi 260 viljelijää.

Lannoitusta vähentämällä ei enää saavuteta olennaista päästöjen vähennystä.

Mikäli lisävähennyksiä halutaan, lannoituksen sijasta pitää katsoa peltojen kasvipeitteisyyttä ja vähentää edelleen muokkausta.

Puustisen mukaan maatalous on muuttunut radikaalisti EU-aikana. 1990-luvun alussa lähes kaikki kevätviljapellot kynnettiin, kun pari vuotta sitten kynnetty ala oli kutistunut puoleen miljoonaan hehtaariin.

Kynnön väheneminen on laskennallisesti vähentänyt eroosiota lähes neljänneksen ja fosforin ja typen huuhtoutumistakin lähes viidenneksen.

Vesissä se ei kuitenkaan näy, sillä viime vuosikymmenen leudot talvet lisäsivät talviaikaisia huuhtoutumia saman verran kuin viljelytoimilla säästettiin.

Puustisen mielestä tulevalla ohjelmakaudella riittää, että lannoituksessa ja maan muokkaamisessa pitäydytään tämän hetken tilanteessa.

Mallasohra kiehtovin ensi kesänä

Mallasohra näyttää hintaennusteiden perusteella kiinnostavimmalta kasvilta ensi kevään kylvöillä, toteaa suunnitteluagronomi **Krister Hildén** Uudenmaan ruotsinkielisestä neuvontajärjestöstä.

Kovin suuria eroja viljojen välillä ei Hildénistä ole ja rehu- ja leipäviljojenkin kannattavuuserot näyttävät pieniltä. Öljykasvitkin pärjäävät kohtuullisesti, vaikka takana on hankalia vuosia.

Hildén patistaa viljelijöitä laskemaan todelliset viljelykulut. Parantamista on, sillä aika harva laskee lopulta todelliset kulut ja tekee niiden perusteella viljelysuunnitelmat.

Hildénin mukaan viljatilojen kannattavuudessa on isoja eroja. Sato on merkittävä selittäjä, samoin kone- ja rakennuskuluissa on isoja eroja. Myös pellosta maksetut korkeat vuokrat nakertavat tulosta.

Sen sijaan muuttuvissa kuluissa kuten torjunta-aineissa ja lannoitteissa erot ovat pieniä.

Pikaista lääkettä talouden kohentamiseen ei ole, mutta viljelykuluja laskemalla tilannetta voi yrittää parantaa.

VEIKKO NIITTYMAA

Viljojen ostohintoja euroa/tonni, alv 0 %
Osa hinnoista päivän hintoja, osa viikkohintoja

Vehnä	
Agrimarket	227–230 ↔
Avena	227–230 ↔
Fazer 1)	227 ↔
Helsingin Mylly	223–227 ↔
Kesko (valk. väh. 12,0 %) 2)	224–229 ↔
Kinnusen Mylly	234 ↔
Myllyn Paras	222 ↔
Raisio (sakol. 180–219)	224 ↔
(sakoluku 220–)	229 ↔
Y-maatalous 3)	230 ↔
Viking Malt (Amaretto)	235 ↔
Luomuvehnä	
Agrimarket	340 ↔
Fazer (valk. väh. 12 %)	340 ↔
Raisio	360 ↔
Rehuvehnä	
Agrimarket	220–222 ↔
A-Rehu	223 ↔
Avena	220 ↔
Kesko 2)	209–219 ↔
Kinnusen Mylly	215 ↔
Raisio	218–224 ↑
Y-maatalous	220 ↔
Luomurehuvehnä	
Agrimarket	275 ↔
Raisio	280 ↔
Rehuohra	
Agrimarket	197–210 ↔
Altia	210 ↔
A-Rehu	210 ↔
Avena	195–212 ↑
Genencor International - entsymiohra	212 ↔
Kesko 2)	200–205 ↔
Kinnusen Mylly	215–220 ↔
Raisio	210–220 ↔
Y-maatalous	200–210 ↔
Elintarvikeohra	
Viking Malt	220 ↔
Mallasohra	
Agrimarket 4)	230 ↔
Avena	222–230 ↔
Raisio	231 ↔
SGC (Prestige)	210 ↔
Viking Malt (mallas- ja entsyymiohra)	230 ↔
Luomumallasohra	
Agrimarket	400 ↔
Raisio	400 ↔
Viking Malt	410 ↔
Luomuohra	
Agrimarket	330 ↔
Kinnusen Mylly	330 ↔
Raisio	330 ↔
Rehukaura	
Agrimarket	183 ↔
–vienti	190–196 ↔
A-Rehu	183 ↔
Avena	183–195 ↔
Kesko 2)	188–195 ↔
Kinnusen Mylly	190 ↔
Raisio	180–193 ↑
Y-maatalous	197 ↔
Suurimokaura	
Myllyn Paras	200 ↔
Raisio	204–209 ↑
Luomukaura	
Agrimarket	285 ↔
Avena	255 ↔
Helsingin Mylly	270 ↔
Kesko 2)	285 ↔
Polar bio oats	300 ↔
Raisio	300 ↔
Luomurehukaura	
Agrimarket	255 ↔
Kinnusen Mylly	260 ↔
Raisio	270 ↔
Ruis	
Agrimarket	225 ↔
Avena	225 ↔
Fazer 5)	229 ↔
Kinnusen Mylly 6)	232 ↔
Myllyn Paras	230 ↔
Raisio	227 ↔
Luomuruis	
Agrimarket	385 ↔
Fazer	410 ↔
Helsingin Mylly	380 ↔
Kinnusen Mylly	380 ↔
Raisio	380 ↔
Kevätrypsi ja -rapsi	
Avena	452–460 ↔
Raisio	456–465 ↔
Luomurypsi ja -rapsi	
Raisio	650 ↔
Härkäpapu	
Agrimarket	300 ↔
Raisio	300 ↔
Luomuhärkäpapu	
Agrimarket	370 ↔
Kinnusen Mylly	375 ↔
Raisio	380 ↔
Rehuherne	
Agrimarket	280 ↔
Raisio	280 ↔
Luomurehuherne	
Agrimarket	370 ↔
Raisio	380 ↔

Hinta noussut ↑ pysynyt ennallaan ↔ laskenut ↓ viikon takaisesta.

1) Sako vähintään 180.
2) Hinnasta vähennetään välityspalkkio.
3) Valkuainen vähintään 12 %.
3) 242 euroa, jos valk. väh. 14 %.
4) Barke,Tipple.
5) Sako vähintään 60.
6) Sako vähintään 80, hlp 71.

Hintatiedot ostajilta

Suojaa siat sikainfluenssalta

Jos influenssa yskittää, pysy poissa sikaloista, ohjeistavat viranomaiset. Ihmisissä kausiinfluenssaa aiheuttavat virukset voivat sairastuttaa myös sikoja.

Influenssaa sairastavien ihmisten ei pidä olla tekemisissä sikojen kanssa eikä käydä sikalassa, painottaa Elintarviketurvallisuusvirasto Evira.

Ihmisten sikainfluenssaksi kutsuma tauti voi nimensä mukaisesti sairastuttaa myös sikoja ja aiheuttaa niille hengitystiesairauden.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on löytänyt sikainfluenssavirusta tammikuun aikana kausi-influenssan seurannassa.

Kaikki siat voivat sairastua

Norjassa on tänä talvena kahdella eri paikkakunnalla sairastunut sikoja sikainfluenssaan, joka on peräisin niitä sairaana hoitaneilta ihmisiltä

> Pitkittyessään sikainfluenssa altistaa siat muille taudeille.

Sioilla sikainfluenssaa aiheuttavaa virusta on Suomessa todettu yksittäistapauksina viimeksi vuonna 2010. Virus aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, koska sairaat eläimet eivät kasva.

Sikainfluenssa voi pahimmillaan sairastuttaa kaikki siat yhtä aikaa. Niillä on hengitystieoireita, jotka muistuttavat akuuttia porsasyskää. Tauti on harvoin tappava ja eläimet toipuvat noin viikossa.

Pitkittyessään sikainfluenssa altistaa siat muille taudeille. Emakoilla kuumeilu saattaa aiheuttaa lisääntymishäiriöitä.

Muista tautisuojaus

Sikainfluenssan torjumiseksi sikalaan ei pidä päästää influenssaa sairastavia henkilöitä eikä muitakaan ulkopuolisia, ellei se ole välttämätöntä.

Sikalassa kävijöiden on muistettava tautisuojaus: suojavaatteet ja -jalkineet sekä huolellinen käsihygienia.

Jos sairaudesta huolimatta sikalaan on mentävä, pitää käyttää vähintään FFP2-hengityssuojainta sekä suojavaatteita. Kädet on pestävä huolellisesti ennen eläintiloihin menoa.

MAIJA ALA-SIURUA
www.ett.fi/tarttuvat_taudit/sikojen_tarttuvat_taudit/sikainfluenssa

EU aikoo rajoittaa tuholaisaineiden käyttöä

EU harkitsee rajoituksia tai mahdollisesti täysikieltoa neonikotinoideja sisältäville tuholaisten torjunta-aineille, joiden epäillään olevan vahingollisia erityisesti mehiläisille.

Jäsenmaat keskustelivat torstaina komission kokouksessa ensimmäisen kerran neonikotinoideista ja niiden mahdollisista haitoista mehiläisille.

Komissio kertoi harkitsevansa rajoituksia maissin ja öljykasvien siementen peittauksessa. Kokouksessa monet jäsenmaat halusivat nykyistä selkeämmän ehdotuksen sekä lisäaikaa muodostaakseen kantansa asiasta.

Asia etenee nopeasti. Komissio järjestää aiheesta laajan keskustelutilaisuudenteollisuuden, maanviljelijöiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa Brysselissä tulevana perjantaina, minkä jälkeen komissio laatii rajoitusehdotuksen.

Euroopan elintarviketurvallisuusvirasto julkaisi neonikotinoideja koskevan raportin runsaat kaksi viikkoa sitten. Raportissa epäillään kolmea neonikotinoidia, klotianidia, imidaklopridia ja tiametoksaamia, mehiläistuhojen aiheuttajaksi.

Suomessa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tukes, käy pikavauhtia läpi neonikotinoidien hyväksymispäätökset. Kolmea tehoainetta on 11 tuholaisten torjuntaan hyväksytyssä aineessa.

Mikäli tikun nokkaan nostettujen kolmen tehoaineen käyttöä rajoitetaan, se haittaa merkittävästi öljykasvien viljelyä.

Neonikotinoidien vaikutustapa perustuu viivästyneeseen myrkyllisyyteen. Aineelle altistuneet, mutta hengissä säilyneet lentomehiläiset voivat kuljettaa jäämiä pesiin, joissa ne vaikuttavat kehittyviin toukkiin ja sikiöihin.

Tukes kertoi perjantaina kannattavansa yhteisötason ratkaisua. Siemenkauppa on Euroopassa vapaata, joten yksittäisen jäsenmaan kieltopäätöksellä ei pystytä estämään peitatun siemenen maahantuontia ja viljelyä.

Suomessa ei ole korvaavia valmisteita rypsin eikä rapsin siementen peittaukseen.

VEIKKO NIITTYMAA

Intiassa suurimmat vehnän vientireservit

Hankalat säät ja niukat sadot ovat kiristäneet viljamarkkinoita kuluvalla kaudella. Viimeksi Argentiinassa vehnäsato jäi odotettua niukemmaksi ja vienti saadaan notkahtaa kolmasosaan viime kaudesta.

EU-vehnä tekee edelleen hyvin kauppansa ja vehnää on vietY 40 prosenttia enemmän kuin vastaavaan aikaan vuosi sitten. Kysynnän odotetaan jatkuvan vilkkaana, mutta varastot eivät ole enää järin isoja.

Maailmassa on yhä maa, jolla on vehnää yllin kyllin. Intian viljalaareissa on 34 miljardia kiloa vehnää ja korjuu on juuri alkamassa. Vehnää voi tulla myös Eurooppaan. Englantilainen välittäjä osti viime viikolla 80 miljoonan kilon erän.

Viljoja noteeraavissa hyödykepörsseissä viime viikko oli mitäänsanomaton.

Pariisissa lähimmät vehnä- ja rapsifutuurit vahvistuivat hieman, kun Lontoossa rehuvehnä halpeni puolisen prosenttia.

Chicagossa maissin ja soijan hinnat nousivat euromääräisesti, vaikka euro vahvistui edellisviikon tapaan lähes puolitoista prosenttia suhteessa dollariin. Vehnä ja kaura halpenivat.

Isoja muutoksia ei odoteta tälläkään viikolla. Yhdysvaltojen maatalousministeriön seuraava raportti tulee perjantaina. Seuraavalla viikolla aletaan saada ensimmäisiä arvioita syysviljojen talvituhoista.

Suomessa on pientä nousuvirettä. Maaseudun Tulevaisuuden tämän viikon hintaseurannassa 74 ostotarjousta, joista nousua on neljässä.

VEIKKO NIITTYMAA